

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/149/2022
Identifikačné číslo spisu:	3821205036
Dátum vydania rozhodnutia:	27.10.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:3821205036.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté deti L. C., nar. XX. W. XXXX a U. C., nar. XX. M. XXXX, bytom u otca, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Prievidza, deti rodičov matky G. F., bývajúcej v H. XXX, zastúpenej JUDr. Ing. Mikulášom Práznovszkym, CSc., advokátom so sídlom v Nových Zámkoch, Bočná 26 a otca O. C., bývajúceho v G., N.Á. Y. XX, o nariadenie neodkladného opatrenia v konaní o zverenie maloletých detí L. a U. do osobnej starostlivosti otca, vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 8P/52/2021, o dovolaní matky proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 11. apríla 2022 sp. zn. 6CoP/19/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prievidza (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením z 5. januára 2022 č. k. 8P/52/2021-65 výrokom I. nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil matke povinnosť odovzdať maloleté deti L., nar. XX. W. XXXX a U., nar. XX. M. XXXX dočasne do osobnej starostlivosti navrhovateľa neodkladného opatrenia O. C., a to do právoplatného skončenia trestného stíhania vedeného Okresným riaditeľstvom Policajného zboru v Prievidzi pod ČVS: ORP-623/1-VYS-PD-2021. Vo výroku II. okresný súd zaviazal matku prispievať na výživu maloletej L. sumou vo výške 30 % zo sumy životného minima a na výživu maloletej U. sumou vo výške 30 % zo sumy životného minima mesačne, na obidve maloleté deti vždy do 15. dňa v mesiaci vopred, k rukám otca O. C., do právoplatného skončenia trestného stíhania vedeného Okresným riaditeľstvom Policajného zboru v Prievidzi pod ČVS: ORP-623/1-VYS-PD-2021. Vo výroku III. súd začal konanie vo veci zverenia maloletých detí L. a U. do osobnej starostlivosti otca a výrokom IV. nariadil výkon neodkladného opatrenia. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie právne odôvodnil § 2 ods. 1, § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, § 328 ods. 1, § 329 ods. 1, § 367 ods. 1, ods. 2, ods. 3 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), čl. 5, § 44 ods. 1, § 62 ods. 1 až 6 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“), čl. 24 Charty základných práv Európskej únie a čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že

navrhovateľ sa domáhal nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým by súd dočasne zveril maloleté deti do jeho osobnej starostlivosti na tom základe, že matka maloletých detí a jej partner I. G. sú podozriví zo zločinu týrania blízkej a zverenej osoby a je voči nim vedené vyšetrovanie. Zo správy kolízneho opatrovníka okresný súd zistil, že deti trávajú u otca voľné víkendy a s otcom majú vytvorený veľmi dobrý vzťah. Podľa vyjadrenia kolízneho opatrovníka, vzhľadom na začatie trestného stíhania voči matke maloletých detí a jej partnerovi vo veci podozrenia zo zločinu týrania blízkej a zverenej osoby, čím môže byť ohrozený priaznivý vývin maloletých detí, je v záujme maloletých detí, aby aktuálne nezostávali v domácnosti matky a jej partnera a boli do skončenia vyšetrovania danej veci neodkladným opatrením dočasne zverené do starostlivosti otca. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti skonštatoval, že v každej veci týkajúcej sa maloletých detí dominuje záujem maloletého dieťaťa s tým, že dosiahnutie účinnej ochrany záujmov maloletých detí zabezpečuje aj inštitút neodkladného opatrenia. Mal za preukázané, že potreba dočasnej úpravy pomerov maloletých detí L. a U. je v ich záujme s tým, že rozhodnutie o nariadení neodkladného opatrenia, ktorým dočasne zveril maloleté deti do náhradnej osobnej starostlivosti otca maloletých detí, je za daného stavu naliehavé a je v záujme maloletých detí. Uviedol, že v prípade, že rodičia nedokážu vytvoriť vhodné prostredie pre zdravý rast maloletých detí, keď maloleté deti sú hladné, na svoj vek nadmerne zaťažované domácimi prácami, nie je im poskytovaná primeraná zdravotná starostlivosť a sú vystavované obavám z ponížovania, vyhrážania a zastrasovania, je dôvodné, aby maloleté deti boli zverené dočasne otcovi, kedy maloleté deti budú vyňaté z nevhodného prostredia v domácnosti matky a jej partnera. Objasnil, že rozsah výživného v neodkladnom opatrení sa odlišuje od jeho rozsahu v konečnom rozhodnutí a takto určené výživné slúži len na uspokojovanie základných životných potrieb oprávneného. Súd prvej inštancie zároveň z úradnej moci začal vo veci určenia starostlivosti o maloleté deti konanie vedené pod sp. zn. 8P/52/2021, v ktorom súd bude zisťovať priebeh a výsledok vyšetrovania ČVS: ORP-623/1-VYS-PD-2021, zisťovať pomery v danej rodine a prípadne bude rozhodovať o potrebe nariadenia znaleckého dokazovania v danej veci.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie matky uznesením z 11. apríla 2022 sp. zn. 6CoP/19/2022, napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie vo výrokoch I. a II. zmenil tak, že nariadil neodkladné opatrenie v znení: I. Matka je povinná odovzdať maloleté deti L. nar. XX. W. XXXX a U. nar. XX. M. XXXX dočasne do osobnej starostlivosti otca, a to do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 8P/52/2021 o zverenie maloletých detí L. a U. do osobnej starostlivosti otca. II. Matka je povinná prispievať na výživu maloletej L. minimálnym výživným vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené, neplnoleté dieťa mesačne a na výživu maloletej U. minimálnym výživným vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené, neplnoleté dieťa mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám otca, počnúc 10. januára 2022. Vo výroku III. napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil a vo výroku IV. napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zrušil. V odôvodnení rozhodnutia najskôr zrekapituloval, že maloleté deti L. a U. pochádzajú z partnerského vzťahu otca a matky. Rozsudkom Okresného súdu Prievidza z 6. októbra 2015 č. k. 9P/36/2015-23, právoplatným 9. decembra 2015, bola schválená dohoda rodičov, na základe ktorej boli maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti matky a otec bol zaviazaný prispievať na výživu maloletých detí. V predmetnej veci bolo aj podľa názoru odvolacieho súdu osvedčené, že je potrebné v záujme maloletých detí dočasne upraviť pomery a zveriť maloleté deti do osobnej starostlivosti otca. Zo súdneho spisu mu vyplynulo, že 22. decembra 2021 bolo začaté trestné stíhanie vo veci podozrenia zo zločinu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1, písm. a/, písm. b/, ods. 3, písm. d/ Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b/, a písm. j/ Trestného zákona účinného spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona, ktorého sa mali páchatelia dopustiť na maloletých deťoch. Odvolací súd mal za to, že na to, aby boli splnené podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia nie je potrebné, aby bolo voči matke a jej partnerovi vznesené obvinenie. Postačí, že existujú dôvody, pre ktoré je v súčasnej dobe v záujme maloletých detí, aby boli tieto dočasne v starostlivosti otca, vzhľadom na podozrenia, ktoré vyplývajú z prebiehajúceho trestného stíhania. Navyše dôvodnosť takéhoto neodkladného opatrenia nevychádzala len z podozrení vyplývajúcich z trestného stíhania, ale táto bola osvedčená aj správami, z ktorých vychádzal aj súd prvej inštancie, najmä zo správy kolízneho opatrovníka, ako aj z podnetu Poradenského centra Nádej na prešetrenie pomerov a zo správy vypracovanej Spoločnosťou priateľov z detských domovov Úsmev ako dar. K odvolacím námietkam matky poznamenal, že zo šetrenia pomerov otca kolíznym opatrovníkom

nebolo zistené, že by otec nemal vytvorené vhodné podmienky pre starostlivosť o maloleté deti. Odvolací súd nezistil také skutočnosti, pre ktoré by nebolo možné dočasne zveriť maloleté deti do osobnej starostlivosti otca. Dôvodom pre zverenie maloletých detí do osobnej starostlivosti matky neboli skutočnosti, ktoré uvádzala matka v odvolaní, t. j. nadmerné užívanie alkoholických nápojov a hazardné hry, ktorým mal otec podliehať, ale schválená dohoda rodičov, pričom tieto skutočnosti neboli matkou osvedčené ani v odvolacom konaní. Odvolací súd po posúdení týchto skutočností dospel rovnako ako súd prvej inštancie k záveru, že v danej veci otec osvedčil potrebu bezodkladne upraviť pomery účastníkov konania o výkone ich rodičovských práv a povinností k maloletým deťom neodkladným opatrením. V tomto kontexte súd prvej inštancie tiež správne postupoval, keď zároveň rozhodol o povinnosti matky platiť maloletým deťom výživné. Vychádzajúc z obsahu spisu však krajský súd považoval za nesprávny taký postup súdu prvej inštancie, keď vo výrokoch I. a II. obmedzil trvanie neodkladného opatrenia do právoplatného skončenia označeného trestného stíhania. Bol totiž názoru, že v predmetnej veci trvanie neodkladného opatrenia nie je vzhľadom na záujem maloletých detí a ich ochrany dôvodné obmedziť do skončenia vyššie uvedeného trestného stíhania, ale do skončenia konania vo veci samej o zverenie maloletých detí do osobnej starostlivosti otca, keďže v tomto konaní súd prvej inštancie vykoná riadne dokazovanie, podľa ktorého bude môcť v predmetnej veci rozhodnúť na podklade zisteného skutkového stavu. Čo sa týka výroku II., a teda určenia vyživovacej povinnosti matky, rovnako tu súd prvej inštancie nesprávne obmedzil trvanie nariadeného neodkladného opatrenia do skončenia trestného stíhania, nakoľko považoval za potrebné určiť začiatok takto určenej vyživovacej povinnosti matky počnúc dňom 10. januára 2022, t. j. od času, kedy boli maloleté deti odovzdané do starostlivosti otca vykonaním rozhodnutia súdu, a toto vzhľadom na to, že vyživovacia povinnosť matky môže podliehať zmenám, ďalej neobmedzovať. Odvolací súd tak uzavrel, že za daného stavu bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia vo výroku I. o uložení povinnosti matke odovzdať maloleté deti L. a U. dočasne do osobnej starostlivosti otca, ako aj vo výroku II. o uložení povinnosti matke platiť výživné na každé z detí v minimálnom rozsahu, t. j. vo výške 30% zo sumy životného minima na nepľoleté, nezaopatrené dieťa vecne správne. Odvolací súd však pristúpil k ich zmene podľa § 388 CSP z vyššie uvedených dôvodov. Zároveň ohľadom výroku III. uznesenia súdu prvej inštancie, ktorým začal bez návrhu konanie vo veci zverenia maloletých detí do osobnej starostlivosti otca, uviedol, že v tejto časti bolo rozhodnutie vecne správne s tým, že tu bude okresný súd v konaní vo veci samej vykonávať dokazovanie za účelom zistenia skutočného stavu potrebného pre rozhodnutie na zmenu doterajšej úpravy rodičovských práv a povinností k maloletým deťom. Odvolací súd bol zároveň názoru o nadbytočnosti výroku IV. napadnutého uznesenia, ktorý podľa § 389 ods. 1 písm. d/ CSP zrušil; neodkladné opatrenie je už zo zákona predbežne vykonateľné, a preto až následne, pokiaľ by matka dobrovoľne nespĺnila povinnosť uloženú jej neodkladným opatrením, súd mohol pristúpiť k nariadeniu výkonu rozhodnutia.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu v časti výroku I. v znení: „Matka je povinná odovzdať maloleté deti L. nar. U.U..XXXX a U. nar. XX.XX.XXXX dočasne do osobnej starostlivosti otca“ podala dovolanie matka (ďalej aj „dovolateľka“), prípustnosť ktorého vyvodzovala zo skutočnosti, že sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov (§ 420 písm. a/ CSP) a tiež, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil dovolateľke, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Odvolaciemu súdu vytýkala, že navrhovateľ v návrhu na vydanie neodkladného opatrenia uviedol, že matka detí ho oslovila s požiadavkou, či je ochotný postarať sa o deti, kým skončí vyšetrovanie voči nej a jej partnerovi pre podozrenie zo zločinu tyrania blízkej a zverenej osoby. Fakticky medzi otcom a matkou preto otázka starostlivosti o maloleté deti nebola vôbec sporná, lebo matka sama požiadala otca, aby sa o deti postaral. Z tohto dôvodu mala za to, že podľa § 367 ods. 1 CMP nebolo zo strany navrhovateľa dôvodné, aby návrh na nariadenie neodkladného opatrenia vôbec podával, a zo strany súdu nebola možná (ani potrebná) ingerencia na poskytnutie ochrany formou nariadenia neodkladného opatrenia, aby matka dočasne odovzdala deti otcovi do jeho osobnej starostlivosti. Namietala preto nedostatok právomoci súdu, ktorý je dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. a/ CSP. Ďalej za pochybenie odvolacieho súdu považovala skutočnosť, že v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nie je uvedené opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov ani opísanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť

ochrana (žiadosť matky, aby sa navrhovateľ o deti postaral, nestačí). Ide o nedostatky návrhu, ktoré ako vady podania súd podľa § 327 CSP nie je oprávnený odstraňovať. Navrhovateľ k návrhu nepripojil ani listiny, na ktoré sa odvoláva, a ktoré súd prvej inštancie v odôvodnení uznesenia uvádza. Bola názoru, že neprípojenie listín, na ktoré sa navrhovateľ odvoláva, je podľa § 327 CSP vadou návrhu majúcou za následok povinné odmietnutie návrhu, ak ide o takú vadu, ktorá bráni pokračovaniu v konaní. Súd prvej inštancie preto nepostupoval podľa kategorického imperatívu formulovaného v § 327 CSP, čím porušil právo dovolateľky na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čo je dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f/ CSP. Krajskému súdu vyčítala, že v súlade s § 389 ods. 1 písm. b/ CSP odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie nezrušil. Porušenie svojich procesných práv (hrubé porušenie zásady spravodlivého procesu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) videla aj v tom, že jej nebolo umožnené, aby sa k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia pred jeho nariadením vyjadrila, vrátane predloženia dôkazov na podporu jej tvrdení. S odkazom na znenie ustanovenia § 220 ods. 2 CSP, podľa ktorého súd v odôvodnení rozsudku jasne a výstižne vysvetlí, prečo nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy kritizovala postup krajského súdu, nakoľko v podanom odvolaní predložila celý rad dôkazov na podporu svojich tvrdení, pričom odvolací súd tieto ani nevykonával, ani nevysvetlil, prečo ich nevykonával. Mala za to, že uznesenie odvolacieho súdu je v tejto časti arbitrárne a hoci neočakávala, že (odvolací) súd zohľadní všetky ňou navrhnuté dôkazy, ale nečakala ani to, že súd sa nevyrovná ani s jedným z navrhnutých dôkazov v zmysle § 220 ods. 2 CSP. Matka svoje výhrady smerovala aj proti tomu, že súdy nižších inštancií založili potrebu vydania neodkladného opatrenia na tom, že na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru sa vedie vyšetrovanie vo veci týrania detí matky - druhej strany, potom ide o hrubé porušenie zásady prezumpcie neviny, čo je ďalším dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f/ CSP. Na potvrdenie nedôvodnosti a neosvedčenia nariadeného neodkladného opatrenia naostatok poukázala na závery znaleckého posudku č. 48/2022, v ktorom znalec A. V. N. z odboru klinická psychológia detí v bode 9 na str. 127 konštatuje, že konanie matky a jej druhu I. G., otca maloletého R. G.za, u maloletých detí nevyvolalo psychické utrpenie v zmysle týrania. Z týchto dôvodov navrhla napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spolu s uznesením okresného súdu z 5. januára 2022 č. k. 8P/52/2021-65 zrušiť.

4. Otec maloletých detí vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že nariadené uznesenie o neodkladnom opatrení je v prospech malotej L. nar. XX. W. XXXX a U., nar. XX. M. XXXX, ktoré keď sa dostali spod vplyvu I. G. a každodenných situácií, ďalej nepociťujú strach a úzkosť. Sú ochotné otvorejšie hovoriť aj o traumatických zážitkoch z predchádzajúceho „rodinného“ spolužitia až teraz, keď pocítili bezpečie a prehľadli dôveru voči okoliu. Z postojov a konaní vlastnej mamy sú rozčarované, zmätené a veľmi sklamané.

5. Kolízny opatrovník maloletých detí C.: L. nar. XX. W. XXXX a U., nar. XX. M. XXXX, vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že aktuálne mu bol doručený znalecký posudok č. 48/2022 vypracovaný znalcom A. V. N., z ktorého vyplýva, že konanie matky a jej druhu I. G. u maloletých detí nevyvolalo psychické utrpenie v zmysle týrania. Avšak znalec je toho názoru, že maloleté deti a to maloletá M., L. a U., pociťovali ťaživo nedostatok bezpodmienečného pozitívneho prijatia potrebného pre zdravý osobnostný vývin bez neurotizácie. Kolízny opatrovník bol aktuálne toho názoru, že je potrebné vo veci vykonať dôsledné dokazovanie a to pre posúdenie najvhodnejšieho výchovného prostredia pre maloleté deti s tým, že vníma potrebu maloletým deťom sprostredkovať odbornú pomoc prostredníctvom účasti na intervenciách referátu poradenskopsychologických služieb, na základe čoho bola matka vo veci jej súhlasu opakovane kontaktovaná. Matka sa následne 24. júna 2022 počas pohovoru vyjadrila, že so sprostredkovaním odbornej pomoci pre svoje maloleté deti nesúhlasí. Nakoľko matka nesúhlasí so sprostredkovaním odbornej pomoci jej maloletým deťom, úrad podá návrh na nariadenie výchovného opatrenia podľa § 37 ods. 2 písm. d/ Zákona o rodine, ktorým uloží maloletému dieťaťu a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu.

6. Dovolanie je v danom prípade podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých. Konanie v týchto veciach je od 1. júla 2016 upravené v zákone č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“). Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže § 76 a §

77 CMP obsahujúce niektoré ustanovenia o dovolaní „neustanovujú inak“, ak ide o prípustnosť dovolania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, prípustnosť dovolania matky bolo potrebné posudzovať podľa ustanovení CSP.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastníčka zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie matky maloletých detí nie je prípustné. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Dovolateľka prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 420 písm. a/ a písm. f/ CSP. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú vymenované v § 420 písm. a/ až f/ CSP.

10. V zmysle ustanovenia § 111 písm. b/ CMP súd v konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých rozhoduje aj bez návrhu o úprave výkonu rodičovských práv a povinností (v zákone nie je ustanovená výnimka, že sa návrh vyžaduje).

11. Podľa § 367 ods. 1 CMP neodkladným opatrením môže súd nariadiť, aby ten, kto má maloletého pri sebe, maloletého odovzdal do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti.

11.1. Civilný mimosporový poriadok upravuje osobitne inštitút neodkladného opatrenia vo veciach osobnej starostlivosti o maloletého. Neodkladným opatrením môže súd nariadiť, aby bol maloletý odovzdaný do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti. Uvedené neodkladné opatrenie môže súd nariadiť na návrh aj bez návrhu a slúži na poskytovanie rýchlej, efektívnej, ale zásadne len dočasnej úpravy rodinnoprávných vzťahov. Jeho úprava obsahuje provizórnosť ako pojmový znak neodkladných opatrení. Preto neodkladné opatrenie podľa § 367 CMP je v skutočnosti faktické opatrenie, ktoré zásadne neovplyvňuje otázku budúcej výchovy. Dočasnosť opatrenia spočíva v tom, že sa ním neprejudikujú práva účastníkov konania, ani tretích osôb, pričom pri jeho nariaďovaní prevláda požiadavka rýchlosti nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení. V dôsledku toho sa nezisťujú všetky tie skutočnosti, ktoré má mať súd zistené pred vydaním rozhodnutia vo veci samej, pretože takéto dokazovanie presahuje rámec konania v časti o nariadenie neodkladného opatrenia.

11.2. Aj v zmysle uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. januára 2013, sp. zn. IV. ÚS 46/2013 platí, že účelom predbežného opatrenia je dočasná úprava práv a povinností, ktorá nevyklučuje, že o právach a povinnostiach účastníkov konania o predbežnom opatrení bude vo veci samej rozhodnuté inak, než v konaní o predbežnom opatrení. Všeobecný súd predbežným opatrením dočasne upravuje pomery účastníkov konania, pričom je dôležité, že je povinný poskytnúť ochranu tomu, kto sa vydania predbežného opatrenia domáha, ale v rámci ústavných pravidiel tiež tomu, proti komu návrh smeruje. Predbežné opatrenia s ohľadom na ich charakter nemôžu spravidla zasiahnuť do základných práv alebo slobôd účastníkov konania, lebo rozhodnutia o nich nemusia zodpovedať konečnému meritórnemu rozhodnutiu.

12. Najvyšší súd už v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/236/2016 (publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 19/2017) uviedol, že základným (a

spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

13. Pokiaľ je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

14. Najvyšší súd svojou judikatúrou akceptuje, že rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej môže byť tiež uznesenie odvolacieho súdu. Jedná sa o také rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia na základe takého návrhu, spolu s ktorým, prípadne po podaní ktorého nebola podaná nadväzujúca žaloba (teda návrh na určité rozhodnutie vo veci samej). K tomuto záveru dospel najvyšší súd už v rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/83/2017, v ktorom uviedol, že „rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Taká situácia môže nastať v prípade návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia podaných po skončení konania (pri splnení podmienok § 325 ods. 1 CSP). Rovnako v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 CSP, konanie končí rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a konzumuje vec samu“. Výpočet prípadov, v ktorých rozhodnutie odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení je rozhodnutím vo veci samej podal obdobným spôsobom najvyšší súd tiež v rozhodnutí sp. zn. 5Obdo/76/2016. Dovolací súd k tomu poznamenáva, že tieto právne náhľady sú zastávané aj v odbornej literatúre (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol.: *Civilný sporový poriadok, Komentár*, Praha: C. H. Beck, str. 458).

15. Z doterajšej judikatúry (R 21/2018 a R 76/2018) možno vyabstrahovať záver, že rozhodnutie o neodkladnom opatrení, ktoré spĺňa kritérium prípustnosti dovolania „vo veci samej“ a ktorým sa „konanie končí“ v zmysle § 420 CSP je také, ktoré konzumuje vec samotnú. Jedná sa o prípady, kedy rozhodnutie o neodkladnom opatrení je iniciované a vydané ešte pred konaním vo veci samej a zároveň, na ktoré už nebude nadväzovať konanie vo veci samej. Ide teda o rozhodnutia, u ktorých sa nepredpokladá, aby po ich vydaní boli dotknuté meritórnym rozhodnutím vydaným v súvisiacej veci. Naopak, rozhodnutia, ktoré nekonzumujú vec samotnú, sú najmä tie, ktoré sú vydané v priebehu súvisiaceho konania vo veci samej.

16. Odvolací súd neodkladným opatrením nariadil matke povinnosť odovzdať maloleté deti L. nar. XX. W. XXXX a U. nar. XX. M. XXXX dočasne do osobnej starostlivosti otca, a to do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 8P/52/2021 o zverenie maloletých detí L. a U. do osobnej starostlivosti otca. Mal za to, že v predmetnej veci je trvanie neodkladného opatrenia vzhľadom na záujem maloletých detí a ich ochrany dôvodné obmedziť do skončenia konania vo veci samej o zverenie maloletých detí do osobnej starostlivosti otca, keďže v tomto konaní súd prvej inštancie vykoná riadne dokazovanie, podľa ktorého bude môcť v predmetnej veci rozhodnúť na podklade skutočného stavu veci potrebného pre rozhodnutie na zmenu doterajšej úpravy rodičovských práv a povinností k maloletým deťom.

17. Dovolací súd je názoru, že uznesenie, ktorým odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvej inštancie o neodkladnom opatrení, nie je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej t. j. rozhodnutím majúci hmotnoprávny charakter, no nie je ani rozhodnutím, ktorým sa konanie (vo veci zmeny zverenia) končí. V danom prípade sa jedná o nariadenie neodkladného opatrenia v zmysle § 367 ods. 1 CMP, v teraz už prebiehajúcom konaní o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, a to (len) na čas do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 8P/52/2021 o zverenie maloletých detí L. a U. do osobnej starostlivosti otca.

18. Z uvedeného je zrejmé, že uznesenie odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení nekonzumuje vec samu, keďže bude dotknuté konaním a rozhodnutím vo veci samej (konaním o úprave rodičovských práv a povinností k maloletým deťom). Dovolací súd preto uzatvára, že rozhodnutie odvolacieho súdu proti ktorému dovolanie smeruje nie je konečným rozhodnutím, ktorým by sa konanie o špecifickom

nároku účastníkov konania končilo, nejedná sa ani o rozhodnutie vo veci samej, tak ako sa to prezumuje v ustanovení § 420 CSP, preto ho nemožno v zmysle už uvedeného považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

19. Vzhľadom na to, že dovolanie matky smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, najvyšší súd ho odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP bez toho, aby sa zaoberal dôvodnosťou podaného dovolania.

20. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.